

Dzieje kultu błogosławionego Wincentego Kadłubka

Świętość błogosławionego Wincentego była tak widoczna, że zwróciła uwagę jego współbraci i pozostała w pamięci wielu pokoleń. Zaraz po zgonie Wincentego zaczęto wzywać jego pomocy w różnych potrzebach duchowych i materialnych, oddawać mu kult prywatny, a powoli i kult publiczny – piszą Ojcowie Cystersi z Jędrzejowa o swoim konfratrze.

Początkowo, wiele czynników działało hamująco na rozwój kultu bł. Wincentego. Na przykład aż do XVI w. kościoły cysterskie były niedostępne dla świeckich, wierni nie mogli gromadzić się przy grobie Wincentego. Nadto cystersi zasadniczo nie starali się o przeprowadzenie kanonizacji swoich członków. Pragnęli, aby świętość ich była znana tylko Bogu. Ale kult Wincentego trwał stale, owszem wzrastał z biegiem lat, gdyż wierni otrzymywali liczne łaski, gdy zwracali się do Boga za przyczyną świętobliwego cystersa.

Wreszcie w 1680 roku rozpoczęto proces beatyfikacyjny, zdążający, zgodnie z przepisami ustanowionymi przez papieża Urbana VIII, do uzyskania zatwierdzenia przez Stolicę Apostolską istniejącego kultu. Proces ten jednak został przerwany z powodu okoliczności zewnętrznych (wojny, sytuacja Polski pod rządami obcych królów) i dopiero jego wznowienie po 80 latach dało pomyślny wynik. Dnia 11

lutego 1764 roku Kongregacja Obrzędów zatwierdziła kult Wincentego, a tydzień później decyzję tę potwierdził papież Klemens XIII. Równało się to urzędowej beatyfikacji.

*Dnia 11 lutego 1764 roku
Kongregacja Obrzędów
zatwierdziła kult Wincentego,
a tydzień później decyzję tę
potwierdził papież Klemens
XIII. Równało się to urzędowej
beatyfikacji*

Jest rzeczą
znamienną, że mimo
tak nie sprzyjających
wydarzeń
historycznych, jak
rozbiory Polski, kult
pobeatyfikacyjny nie
został zahamowany,
choć był znacznie
przyciszony. Trwał

stale w świadomości narodowo-kościelnej, przejawiając się w dwóch nurtach. Jeden płynie z działalności hierarchii kościelnej – biskupów i kardynałów, drugi trwał w szerokich masach ludu polskiego. (...)

Na ziemiach Polskich pierwszeństwo zyskał Kraków. Tam w katedrze na Wawelu wzniesiono ołtarz z obrazem malarza włoskiego San Salvatora, z datą 1764, przedstawiający bł. Wincentego Kadłubka w habicie cysterskim u stóp Matki Bożej. Rzecz ciekawa i godna uwagi, że jego kult łączy się ze czcią dla Najświętszej Maryi Panny.

Również w Krakowie, w roku 1778 dobudowano do stojącego na krakowskim rynku kościoła św. Wojciecha kaplicę, w której umieszczono obraz bł. Wincentego oraz jego relikwie. Fakt, że kaplica

ta została wzniesiona po I rozbiórce Polski jest nader wymownym świadectwem żywej czci ludu krakowskiego wobec błogosławionego dziejopisarza.

Kiedy rząd zaborczy w 1819 roku skasował opactwo jędrzejowskie wydawało się, że zabraknie krzewicieli pamięci o bł. Wincentym. Biskupi krakowscy, po zniesieniu diecezji kieleckiej, aż do roku 1845, byli bezradnymi świadkami zmierzchu jędrzejowskiej wspólnoty zakonnej. W 1855 roku zmarł Wilhelm Ulawski, ostatni cysters. Klasztor opustoszał, a kościół był bez należytej opieki. Opatrzność Boża sprawiła, że w tym zmierzchu zajaśniała niespodziewanie „jutrzienka jędrzejowska” w Sandomierzu. Za wszystkim stał biskup sandomierski Józef Goldtmann, który zapragnął, aby błogosławiony prepozyt Sandomierza patronował ludowi Bożemu i objął nad nimi ponownie duchowe władztwo. W tym celu postanowił sprowadzić część Jego relikwii do swojej katedry. Stało się to w podczas uroczystej procesji w 1845 roku. Relikwie bł. Wincentego umieszczono w okazałym gotyckim relikwiarzu i złożono w bocznym ołtarzu katedry. Relikwiarz ten został skradziony w 1981 roku. Ponowne sprowadzenie relikwii odbyło się 10 października 1982 roku.

W 1903 roku kardynał Jan Puzyna sprowadził relikwie swego poprzednika na tronie biskupów krakowskich do Katedry Wawelskiej. Częśćki bł. Wincentego złożono w kunsztownym, artystycznie wykonanym relikwiarzu w kształcie małej trumienki i z wielką czcią umieszczono w kaplicy króla Jana Olbrachta. Kardynał otaczał relikwie wielką czcią osobistą, a jako wyraz tej czci zawiesił przed trumienką srebrną lampę z polskim orłem w królewskich koronach.

Niestrudzonym czcicielem, odnowicielem i krzewicielem kultu bł. Wincentego był pierwszy w wolnej Polsce ordynariusz kielecki – Augustyn Łosiński. On to dekretem z 19 VII 1913 roku powołał w dawnym kościele opacki parafię pw. bł. Wincentego Kadłubka. Jej pierwszym proboszczem został ks. Władysław Gacek, który zabrał się do remontów kościoła. Starania przerwała jednak wojna. Drugim proboszczem został młody i energiczny kapłan – ks. Stanisław Marchewka. Znakomity organizator, duszpasterz nadzwyczajnej gorliwości i niezwykłej inicjatywy miał w świątobliwym biskupie Łosińskim swego protektora na szeroką działalność religijną. Właśnie za jego rządów powstały w Jędrzejowie nowe formy kultu bł. Wincentego, które przetrwały do dnia dzisiejszego i na stałe weszły do miejscowej tradycji.

W krótkim czasie poczyniono szereg fundacji: w 1916 roku Stanisław Nowakowski, dziedzic z Laskowa, jako wotum dziękczynne za łaski otrzymane od bł. Wincentego odnowił wielki ołtarz. Stefan Wielowiejski z Lubczy ufundował lampę, na wzór wawelskiej, do kaplicy oraz w 1917 roku relikwiarz w kształcie ręki, używany do dziś podczas nabożeństw i procesji. To tylko niektóre z licznych donacji.

Ksiądz Marchewka prowadził szeroką akcję wydawniczą, która miała na celu upowszechnienie osoby Mistrza Wincentego. Wprowadził śpiewanie Godzinek do Bł. Wincentego w niedziele i święta. Wprowadził nowennę dziewięciu niedziel przed doroczną sierpniową uroczystością ku jego czci oraz triduum poprzedzające samo święto. Tworzył też nowe pieśni, z których część jest śpiewana do dzisiaj. Staraniem księdza Marchewki, popartego aprobatą biskupa Łosińskiego, uzyskano dla Jędrzejowa indult Stolicy Apostolskiej na

przeniesienie dotychczasowego październikowego odpustu na sierpień. Pierwszy taki sierpniowy odpust odbył się z udziałem ok. 30 tys. wiernych w 1917 roku. Przybył na niego w pieszej pielgrzymce z Kielc do Jędrzejowa bp Augustyn Łosiński. Odtąd czynił to w takiej formie niemal każdego roku.

W 1918 roku przypadała 700. rocznica przybycia bł. Wincentego do Jędrzejowa. Dla upamiętnienia tej historycznej chwili ks. Marchewka wraz z miejscową ludnością usypał dwa kopce: spotkania i przeniesienia. Pierwszy dla upamiętnienia miejsca, w którym konwent cysterski z opatem Teodorykiem na czele, miał powitać błogosławionego Pielgrzyma idącego pieszo z Krakowa do Jędrzejowa. Drugi zaś na pamiątkę przeniesienia odpustu z października na dni sierpniowe. Pierwsza procesja na Kopiec spotkania była zapoczątkowaniem nowej tradycji kultu na terenie jędrzejowskim. Odbyła się ona w sobotę po 20 sierpnia w 1918 roku. Odtąd corocznie w sierpniu podąża tam procesja w uroczystym pochodzie z relikwiami bł. Wincentego przy tłumnym udziale ludu jędrzejowskiego.

Kulminacyjnym punktem kultu po pierwszej wojnie światowej był rok 1923. Wówczas to przypadała 700. rocznica śmierci bł. Wincentego. W roku poprzedzającym wielki jubileusz ks. Marchewa udał się do Rzymu, gdzie uzyskał przywilej odpustów na uroczystości sierpniowe 1923 oraz na poprzedzającą je nowennę dziewięciu niedziel. W oczekiwaniu na jubileusz odnowiono trumienkę kryjącą szczątki Błogosławionego oraz ufundowano jubileuszową monstrancję. Obchody zainaugurowano w Krakowie, 8 marca 1923 roku, dokładnie w siedemsetną rocznicę śmierci bł. Wincentego. Przy dźwiękach dzwonu Zygmunta procesjonalnie przeniesiono z kaplicy Olbrachta relikwiarz i umieszczono go na wielkim ołtarzu katedry wawelskiej. Działo się to w

obecności księcia biskupa Adama Sapiehy. Mszę pontyfikalną celebrował bp Łosiński. 8 lipca ten sam biskup w Jędrzejowie dokonał przełożenia relikwii do odnowionego relikwiarza i w niezwyklej procesji wprowadził je do kaplicy. Była to czwarta niedziela bezpośredniego przygotowania do uroczystości jubileuszowych. W dziewiątą niedzielę nowenny zaznaczył się już ruch pielgrzymkowy. W piątek 24 sierpnia do Jędrzejowa przybył nieustrudzony biskup Łosiński i opat cystersów ze Szczyrzyca. W wigilię uroczystości 25 sierpnia 1923 roku ściągnęły wielkie rzesze pątników ze swymi duszpasterzami z różnych stron Kielecczyzny. W tym dniu przybył bp K. Fischer z Przemyśla, abp J. Teodorowicz ze Lwowa, bp J. Ryx z Sandomierza, bp książe A. Sapieha z Krakowa, bp A. Nowak, sufragan krakowski oraz wielka liczba duchowieństwa z różnych stron kraju. Pociągami z Warszawy, Radomia, Częstochowy, Sandomierza, Sosnowca, Krakowa przybyła imponująca liczba pątników, pragnących oddać cześć bł. Wincentemu i modlić się przy jego grobie. W głównym dniu odpustu odprawiono 4 sumy pontyfikalne, którym przewodniczyli księża biskupi. Odprawiono także ponad 100 mszy św. dla przeszło 150 tys. pielgrzymów. Dzień zwieńczyła imponująca procesja z relikwiami bł. Wincentego z klasztornych pomieszczeń na rynek jędrzejowski. Wzięło w niej udział 7 biskupów, 3 infulatów, kilkunastu prałatów i kanoników, około 150 księży i olbrzymia masa ludu, ze swoimi bractwami i stowarzyszeniami kościelnymi, z przedstawicielami władz cywilnych i wojska. Był to istic królewski pochód, ciągnący się niemal dwa kilometry, z olbrzymią ilością sztandarów, chorągwi i feretronów, a nade wszystko z sercami pełnymi żarliwej modlitwy zanoszonej do Boga za wstawiennictwem swego błogosławionego patrona.

Nowy okres rozwoju kultu przyszedł wraz z powrotem cystersów do Jędrzejowa. Stało się 25 września 1945 roku. Pierwsza wielka uroczystość odbyła się trzy lata później, kiedy to sumie odpustowej z

udziałem 40 tys. wiernych przewodniczył metropolita krakowski, bp książę Adam Sapieha.

Kongregacja Polska Zakonu Cysterskiego, widząc, jak lud Boży garnie się do swego opiekuna i słysząc, że wśród ludzki krążą wieści o cudownych uzdrowieniach, postanowiła oficjalnie podjąć u Stolicy Apostolskiej starania zmierzające do kanonizacji bł. Wincentego Kadłubka. W tym celu opat prezes Polskiej Kongregacji, Augustyn Ciesielski mianował (8 marca 1959 roku) ks. Piotra Naruszewicza, stale mieszkającego w Rzymie, postulatorem kanonizacji. W Polsce wicepostulatozem został mianowany o. Klemens Świżek.

27 sierpnia 1961 roku biskup kielecki, Czesław Kaczmarek, w asyście kleryków cysterskich z opactwa mogińskiego oraz w obecności opata Augustyna Ciesielskiego celebrował uroczystą Mszę św. w osiemsetną rocznicę urodzin bł. Wincentego. Jubileusz ten poprzedziło trzy letnie przygotowanie, podczas którego między innymi zatwierdzono modlitwę błagalną o przyspieszenie kanonizacji patrona Ziemi Kieleckiej.

Wydarzeniem, które odbiło się szerokim echem w kraju i w ośrodkach polonijnych był jubileusz dwóchsetlecia beatyfikacji obchodzony w roku 1964. Wtedy to cały polski episkopat, z prymasem Wyszyńskim na czele, pielgrzymował do grobu bł. Wincentego. W czasie oktawy przed jubileuszem przyjeżdżało do jędrzejowskiego sanktuarium po dwóch księży biskupów w charakterze celebransów i kaznodziei. Nabożeństwa kończyły się uroczystą procesją w alei ogrodowej. W trakcie oktawy jubileuszowej wszystkie parafie diecezji pielgrzymowały na nabożeństwa przedpołudniowe i składały hołd swemu patronowi. W

W 1964 roku biskup Jan Jaroszewicz ustanowił Komisję Historyczną, która miała na celu udokumentowanie cnót heroicznych bł. Wincentego, jak również zebranie i ocenę źródeł oraz opracowań historycznych, odnoszących się do jego osoby

dniu 30 sierpnia 1964, kiedy do Jędrzejowa przybył cały episkopat, we wszystkich kościołach diecezji ogłoszono okolicznościowe kazania o bł. Wincentym. Wcześniej we wszystkich diecezjach Polski południowej,

centralnej i wschodniej odczytano specjalny list pasterski episkopatu, a we wszystkich klasztorach męskich i żeńskich Polsce, w dniu jubileuszu, podjęto modlitwę o rychłą kanonizację. Sumę pontyfikalną celebrował ówczesny metropolita krakowski, abp Karol Wojtyła w otoczeniu swojej kapituły katedralnej, kapituły sandomierskiej i częstochowskiej. Kazanie wygłosił ks. Prymas Stefan Wyszyński. Na uroczystości był obecny opat Sighard Kleiner, generał Zakonu Cysterskiego, który przybył z Rzymu. Uroczystości zwieńczyła wieczorna procesja z relikwiami, po której odsłonięto dwie pamiątkowe tablice w kaplicy bł. Wincentego, wyrażające hołd episkopatu i hołd wdzięczności Polskiej Kongregacji Zakonu Cysterskiego.

W 1964 roku biskup Jan Jaroszewicz ustanowił Komisję Historyczną, która miała na celu udokumentowanie cnót heroicznych bł. Wincentego na podstawie jego życia i Kroniki, jak również dla zebrania i oceny źródeł i opracowań historycznych, odnoszących się do jego

osoby. Owocem prac komisji było dzieło: *Positio super vita et virtuti bus ex officio concinnata beati Vincentii Kadłubek*, które włączono do rzymskich akt kanonizacyjnych.

Z udziałem blisko 200 tys. wiernych odbyły się w 1968 roku obchody 750 rocznicy przybycia Wincentego do tutejszego opactwa. Centralnym uroczystościom przewodniczył kardynał Karol Wojtyła. Na uroczystości przybyli m.in. bp kielecki J. Jaroszewicz, biskupi pomocniczy z Kielc i Krakowa, opaci cysterscy z Mogiły, Szczyrzyca i Wąchocka. Kazanie o wkładzie Wincentego Kadłubka w kulturę polską wygłosił bp Wincenty Urban z Wrocławia. Na pamiątkę tego jubileuszu w krużganku została umieszczona okolicznościowa tablica.

Specjalny, rekolekcyjny charakter, miały obchody w roku 1973, którym przewodniczył kardynał Karol Wojtyła. Podczas poprzedzającej je oktawy szczególne znaczenie nadano wieczornym procesjom eucharystycznym, które przypominały i przybliżały także ten aspekt pobożności bł. Wincentego.

To tylko niektóre z wielkich wydarzeń, które miały wpływ na rozwój kultu błogosławionego Wincentego. Cystersi z archiopactwa jędrzejowskiego nie ustają w trudzie szerzenia czci swego błogosławionego Konfratra.

W opactwie podejmowane są różnorakie inicjatywy przybliżające jego osobę, organizowane są wielkie odpusty i rocznice. Każdego dnia mnisi sprawują Mszę św. przed relikwiarzem chroniącym szczątki Mistrza

Wincentego. Codziennie też modlą się o jego kanonizację. Podczas kazań, rekolekcji czy misji świętych głoszą pochwałę bł. Wincentego. Z kraju i z zewnątrz do opactwa napływają prośby o relikwie.

Z nowym zapałem podjęto również starania o kanonizację bł. Wincentego. W tym celu zakon mianował wice-postulatorem procesu o. dr Ignacego Rogusza ze Szczyrzyca, w dzieło to zaangażowane są także władze kościelne oraz cywilne.

Tekst pochodzi ze strony Opactwa Cystersów w Jędrzejowie